

SUNUŞ

Bilindiği gibi özelleştirme uygulamaları, son yılların en önemli gündem maddeleri arasında yer almıştır.

Dünyadaki liberalleşme rüzgârlarının etkileri ile ekonomi – devlet ve çalışma yaşamı ilişkileri yeniden yapılandırılmaktadır. Özelleştirmenin ilk yıllarında özelleştirmelerden elde edilecek gelirlerle yeni istihdam kaynaklarının yaratılacağı, özelleştirmelerden elde edilecek gelirlerle bütçe açıklarının kapatılacağı, devletin sırtındaki kamburlarından kurtulacağı vb. iddialar ileri sürülerek özelleştirme lehine bir atmosfer oluşturulmaya çalışılmıştır. Ancak bütün bu demagogiler birer birer çökmüştür. Gerçek amacın ekonominin tamamen liberalleştirilmesi ve bütün kamusal, toplumsal ekonomik kaynaklar üzerinde sermaye egemenliğinin tam olarak sağlanması ve sosyal devletin tasfiyesi olduğu bugün artık netlikle görülebilmektedir.

Küreselleşmeci neo liberal politikalar ve özelleştirmelerin, ölkemiz sanayisi ve dolayısıyla mühendislik disiplinlerine verdiği zararı hemen her etkinliğinde dile getiren ve güncel olarak da basın açıklamalarıyla tutumunu kamuoyu ile paylaşan Odamız özelleştirmelere başından beri karşı çıkmıştır. Odamız, özelleştirmeler konusunda, ‘yerliye mi gitsin-yabancıya mı’ vb. aldatıcı ikilemlerin ötesinde, hatta ‘ucuza gitti-gitmesin’ tartışmalarının da ötesinde, bu sürece yön veren küreselleşme, neo-liberal politikalar ve öлке çıkarlarımızı dikkate alarak tutum belirlemiştir.

TMMOB Makina Mühendisleri Odası; Anayasa’nın 135. maddesine dayalı 6235 sayılı Türk Mühendis ve Mimar Odaları Birliği–TMMOB Kanunu uyarınca kurulmuş, Kamu Kurumu niteliğinde bir meslek kuruluşudur. TMMOB Ana Yönetmeliği ile TMMOB Makina Mühendisleri Odası Ana Yönetmeliği’nde bulunan “*kamunun ve ölkenin çıkarlarının korunmasında gerekli görüldüğu tüm girişim ve etkinliklerde bulunmak*” hükmü, Odamızın temel amaçları arasındadır. Dolayısıyla öлке sanayisinin bütününde gerekli olan makina mühendisliği mesleği ve meslek mensuplarının faaliyet alanlarıyla yakından bağlantılı olan bütün özelleştirmeler Odamızı doğrudan ilgilendirmektedir.

Odamız, özelleştirmelerin ülkemizin ekonomik birikimlerinin sermaye egemenliği lehine talan edilmesi olduğunu her zaman ileri sürmüş, bu yönde Oda Görüşleri oluşturmuş, Oda etkinlikleri, açtığı davalar ve güncel basın açıklamalarıyla, kamunun ekonomik gücünün ve sosyal devletin tasfiyesine her zaman karşı çıkmıştır. ERDEMİR ve Karayolları Araç Muayene İstasyonları/Hizmeti özelleştirmelerine karşı açtığımız davalar; TÜPRAŞ ve TELEKOM davalarına müdahil oluşumuz; SEKA, TELEKOM, ERDEMİR üzerine raporlarımız; enerji, doğal gaz, ulaşım, demiryolu vb. raporlarımız; ilgili sempozyum, kongre, kurultay etkinliklerimiz ile bu etkinliklerin sonuç bildireleri ve ilgili basın açıklamalarımızın hepsi bu bağlama oturmaktadır.

Odamızın bu çalışmaları, bir önceki dönem sonunda hazırladığımız “Özelleştirme Gerçekleri” çalışmasından da yararlanılarak bu raporda bütünleştirilmekte, *tarihe düştüğümüz notlar* üyelerimiz ve kamuoyunun dikkatine sunulmaktadır. Odamızın tutumunu özlüce yansıtan bu rapor/kitap, özelleştirmenin yol açtığı/açacağı kayıplara da dikkat çekmekte ve önemli uyarılarda bulunmaktadır.

Bütün bu çaba ve çalışmalarda emeği bulunan herkese teşekkür ediyoruz.

*TMMOB Makina Mühendisleri Odası
Yönetim Kurulu*

İÇİNDEKİLER

I. BÖLÜM

1. Giriş	1
1.1. Türkiye'nin İçinden Geçtiği Süreç	1
2. Küreselleşme, Eklemlenme Süreçleri ve Özelleştirme	3
3. Türkiye'de Özelleştirme Mevzuat ve Uygulamaları	5
3.1. Özelleştirme ile İlgili Yasa, Anayasa, Mevzuat Değişiklikleri	5
3.2. Özelleştirmelerde Hukuki Süreçlere Uyulmaması.....	11
4. Özelleştirmeye Eşlik Eden Söylem ve Gerekçeler	13
4.1. Özelleştirme Söylem Demagogilerinin Gelişimi.....	13
4.2. Özelleştirme Yöntemleri ve Kamu Tesisleri Üzerinde Oynanan Oyunlar	17
5. Özelleştirmenin İki Evresi	18
5.1. 1980–2000 Arası	18
5.2. 2000 Sonrası	19

II. BÖLÜM

6. Özelleştirmeler ve TMMOB Makina Mühendisleri Odası'nın Meslek Alanlarıyla Bağlantılı Özelleştirmelere İlişkin Görüşleri	21
6.1. SEKA Özelleştirmesi	23
6.2. Karayolları Araç Muayene İstasyonları/Hizmeti Özelleştirmesi	24
6.3. Erdemir Özelleştirmesi	30
6.4. Türk Telekom Özelleştirmesi	36
6.5. Enerji Özelleştirmeleri ve EGO	39
6.6. Havacılık ve THY Özelleştirmesi	44
6.7. Demiryolları, DDY ve Bağlı Limanların Özelleştirilmeleri.....	44

III. BÖLÜM

7. Özelleştirmeler Dolayısıyla Dikkat Edilmesi Gereken Hususlar	47
--	-----------

VI. BÖLÜM

8. EKLER: TMMOB Makina Mühendisleri Odası'nın Özelleştirmelerle İlgili Basın Açıklamaları	51
--	-----------

6 BOŞ